

Ksenja GEISTER | PRVI MATURI IZ GRŠČINE NA ROB Anahronizem ali pogum?

V Sloveniji je bilo šolsko leto 1998/99 tudi leto, ko so se štirje dijaki udeležili mature iz stare grščine. Statistično zanemarljiva številka, a vendar neskončno velika. Razlika med nič in ena je namreč bistvena. Neopaženo, skromno in pravzaprav sramežljivo je bilo ponovno rojstvo grške mature. Po štirih desetletjih se je rešila iz groba sistema, ki jo je ne samo pokopal, ampak tudi ustvaril prepričanje, da je zgolj okostenel privid in nadležen prah, ki si ga je potrebno na poti v razvitost otresti z ramen. Plodnejših tal, kakor so s pesticidi pognojena tla današnje pridobitniške družbe, si za takšne ideje skorajda ne moremo predstavljati.

Ponovna zavest, da je poligon duhovnega bogastva in abstraktnega mišljenja, ki ga ponuja antika, dobra odskočna deska za humanistično izobraženo inteligenco, ki naj bi dobila čim širšo splošno izobrazbo za svoje nadaljnje izobraževanje in delovanje bodisi na področju humanističnih strok bodisi in še zlasti na področju naravoslovnih znanosti, naj bi imela za svoj rezultat plodno zvezo duha in razuma, ki se bo morda znala uspešno spopasti z zahtevami sodobnega človeka.

Uveljavljanje takšne vizije pa še vedno predstavlja svojevrsten problem. Če ne pristanemo zgolj na logiko ponudbe in povpraševanja, zahteva zagotavljanje mesta nekemu predmetu v šolskem sistemu stalno angažiranje v smislu dokazovanja njegove upravičenosti. Kako pri tem uspeti v času, kot je naš, v času, ki tekmuje sam s sabo?

Rezultati uvajanja predmeta grščina v Škofijsko klasično gimnazijo kažejo, da to ni zgolj utopija, kraj, ki ga ni. Predmet se poučuje kot obvezni predmet v enem izmed petih oddelkov (zamenjava s kemijo) v posameznem letniku. Prvotna organizacija pouka grščine od 2. letnika naprej je omogočala dovolj kvalitetno in objektivno seznanjanje dijakov prvih letnikov z vsebinami, koristjo in težavnostjo predmeta ter z razlogi za njegovo učenje. Rezultat so bili grški oddelki nadpovprečno nadarjenih dijakov, ki so na maturi praviloma dosegali najboljše rezultate in se v veliki meri odločali za študij naravoslovnih predmetov in medicine, kar je bilo tudi zaželeno. Novo organiziranje grščine z razpisanim razredom že v prvem letniku sicer prinaša v končni fazi večje število ur, vendar zahteva povsem drugačen, vnaprejšnji pristop informiranja, pri katerem predstavlja največji pro-

blem, ne kako pritegniti dijake, ki imajo za učenje grščine poseben interes, ampak kako pridobiti tiste dovolj nadarjene dijake, ki jim bo učenje grščine širilo obzorja, ne da bi jih tudi prehudo obremenjevalo. Zato se že soočamo z izzivom oblikovanja informacije, ki jo bo dobil bodoči dijak na informativnem dnevu, saj prav njena vloga postaja odločujoča.

In kaj konkretno je tisto, kar dijaki dobijo zavito v ime grščina? Prva lekcija *O bistvu sveta*, prva beseda ὁ σόφος, prvo domače branje *Dnevnik cesarja Marka Avrelija*.

Zrelostni izpit je zato samo krona in družbeno priznanje grščini kot jeziku, ki je doživel svojo restitucijo in ponovno rojstvo na ozemlju možne predvojne tradicije, ki je bila del evropske. In zaradi štiridesetletne prekinitev je previdnost in skromnost njenega uveljavljanja razumljiva in potrebna, čeprav ne preveč logična. Z evropskim prostorom je namreč neolčljivo povezana, kajti v njem je navzoča takorekoč od začetka kot njegova zibelka, rojenica in muza. Jezik, v katerem so filozofi lahko izlili na svet začudenje nad božjim in človeškim, otroški jezik takrat še kobacajočega se naravoslovja, govorica lepote, ki se ozira po popolnosti, jezik, ki je upesnil velike dileme človeškega hotenja, dejanja in nehanja, ki je raziskoval človeka in našel njegovo človeškost, beseda, katere usta niso bila samo v službi človeške, ampak tudi božje resnice.

Grščina ni dala Evropi samo imena, ampak tudi razum, ki si ga je ta privzela za svoj zaščitni znak in je postal njeno najbolj prefinjeno orodje. V dobrem in slabem. Morda bi ji danes morali prisluhniti tudi mi, kajti malo je verjetno, da nam ne bi imela ničesar več povedati. Njen zaklad ima desetkrat več besed kakor latinščina. Howard Barker v svoji drami Evropejci pravi: »*Mraz je, to je Evropa.*«. Ali jo lahko ogrejejo brezčasni helenski ognji?